

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 15.01.2024

Vår ref.: 202309856-18 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.: 2023/620

Godkjenning av metode om vilkår for leverandører av balansetjenester og vilkår for balanseansvarlige etter EB artikkel 18 nr. 1

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) godkjenner Statnett SF (Statnett) sitt forslag til metode om vilkår for leverandører av balansetjenester (BSPer) og vilkår for balanseansvarlige (BRPer)

Metoden er utarbeidet som følge av krav i forordning (EU) 2017/2195 av 23. november 2017 om retningslinjer for balansering av elektrisk kraft (EB) artikkel 18 nr. 1.

1. Beskrivelse av saken

1.1. Bakgrunn

EB er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.¹ Forskriften fastsetter handelsregler for balansetjenester, regler om kapasitetsfastsettelse for balansekraft, balanseavregning og balansemarkedet generelt. Forskriften legger til rette for at både forbrukerne og produsentene kan delta i balansemarkedet, som skal fungere effektivt på tvers av landegrenser og budområder.

EB stiller krav om at Statnett skal utarbeide forslag til metoder og vilkår og legge disse frem for RME. RME skal vurdere slike metodeforslag utviklet av Statnett, og har hjemmel til å godkjenne metodene etter EB artikkel 5, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2, og etter energiloven² §§ 4-3 og 6-1.

Ett av forslagene som Statnett skal utarbeide og legge frem for RME for godkjenning, er forslag til metode om vilkår for BSPer og vilkår for BRPer som skal gjelde for alle planleggingsområder i et EØS-land, jf. artikkel 18 nr. 1.

¹ Forskrift 20. desember 2006 nr. 1563 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft

² Lov 29. Juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m.

1.2. Oversendelse av metodeforslaget

Den 16. juni 2023 mottok RME forslag til metode om vilkår for BSPer og vilkår for BRPer fra Statnett i henhold til EB artikkel 18 nr. 1.

Den 27. september 2023 sendte RME en anmodning om endring av forslaget, jf. EB artikkel 6 nr. 1. Ifølge EB artikkel 6 nr. 1 skal den berørte TSOen legge frem et forslag til endrede vilkår eller metode for godkjenning senest to måneder etter reguleringsmyndighetens anmodning.

Den 27. november 2023 mottok RME et endret metodeforslag fra Statnett. I tillegg oversendte Statnett 1. desember 2023 et brev med utdypende informasjon og begrunnelse for Statnetts endringer i metodeforslaget.

Av metoden fremgår det at forslaget fastsetter kravene som Statnett skal stille overfor aktører som ønsker å bli og operere som leverandører av balansetjenester eller balanseansvarlige. I tillegg fastsettes det krav Statnett har rett til å stille i kapasitetsmarkedet for aFRR, kapasitetsmarkedet for mFRR, sesongmarkedet for mFRR-kapasitet og aktiveringsmarkedet for mFRR.

Metoden stiller videre krav om hvordan Statnett skal beregne balanseavregningen og ubalanseprisen. Ifølge EB art. 44 nr. 3 kan TSOen også utarbeide et forslag til en ytterligere avregningsordning atskilt fra balanseavregningen som skal godkjennes av reguleringsmyndigheten. Vilårene for en slik avregningsordning fastsettes i en egen og separat metode. RME mottok et slik metodeforslag 16. oktober 2023 som ble godkjent av RME 18. desember 2023 (saksnr. 202313308).

1.3. Høring og konsultasjon

Statnett har etter EB artikkel 10 nr. 1 og nr. 5 en plikt til å gjennomføre høring av forslaget til metode før det ferdigstilles og oversendes RME. De synspunkter som kommer frem under høringen skal tas i betraktning når metodeforslaget ferdigstilles. Statnett gjennomførte en slik høring fra 4. mai til 5. juni 2023.

Statnett viser i oversendelsesbrevet til RME av 16. juni 2023 at de i høringen mottok ett høringsinnspill. Ifølge Statnett ble det i høringsinnspillet pekt på at det burde vært gjort endringer i vilårene som tillater at aktører kan opptre som leverandør av balansetjenester (BSP) uten å være balanseansvarlig (BRP). Statnett viser til at vilårene som ble sendt på høring innfører rollene BSP og BRP, og at Statnett jobber med en plan for når og hvordan de kan åpne for å skille rollene ytterligere. Denne adskillelsen vil ifølge Statnett kreve endringer i deres IT-systemer. Det er nødvendig for å tilordne BSPens aktiveringer til riktig BRP, og på denne måten korrigere BRPens ubalanse forårsaket av BSPens aktiveringer.

2. Regelverk som ligger til grunn for vedtaket

2.1. Forskrift om elektrisk kraft over landegrensene - EB

EB er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i Norge som forskrift i medhold av energiloven, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Overordnede mål med forskriften

Formålet med EB er ifølge artikkel 3 nr. 1 som følger:

- a. Fremme effektiv konkurranse, likebehandling og åpenhet i balansemarkedene,
- b. Forbedre effektiviteten ved balansering samt effektiviteten i europeiske og nasjonale balansemarkeder,
- c. Integre balansemarkeder, fremme mulighetene for å utveksle balansetjenester og samtidig bidra til driftssikkerheten,
- d. Bidra til effektiv og langsiktig drift og utvikling av transmisjonsnett for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i Unionen og samtidig legge til rette for at døgn-, intradag- og balansemarkedene fungerer effektivt og konsekvent,
- e. Sikre at kjøpet av balansetjenester er rettferdig, objektivt, åpent og markedsbasert, unngår urimelige hindringer for inntreden på markedet for nye aktører, fremmer likviditeten i balansemarkedene og samtidig forhindrer utilbørlig konkurransevridning på det indre markedet for elektrisk kraft,
- f. Tilrettelegge for deltakelse av laststyring, herunder aggregering av anlegg og energilagring, samtidig sikre at de konkurrerer med andre balansetjenester på like vilkår og om nødvendig opptre uavhengig når de betjener ett enkelt forbruksanlegg,
- g. Lette deltakelsen for fornybare energikilder og støtte oppnåelsen av Den europeiske unions mål for utbredelse av produksjon av fornybar energi.

Tidsfrister

Dersom reguleringsmyndigheten sender en anmodning om endringer i metodeforslaget etter EB artikkel 6 nr. 1, skal den berørte TSOen senest to måneder etter reguleringsmyndighetens anmodning, legge fram et endret metodeforslag for godkjenning.

Krav om at Statnett gjennomfører høring av metodeforslaget

TSOene som etter forordningen er ansvarlig for å sende inn forslag til vilkår og metoder til godkjenning, skal samrå med interessenter, inklusive de berørte myndighetene i hvert medlemsland, om utkastet til metodeforslaget. Etter EB artikkel 10 nr. 2 skal høringen vare i minst én måned og i enkelte tilfeller to måneder.

TSOene som er ansvarlige for å sende inn forslag til metoder skal etter EB artikkel 10 nr. 6 ta hensyn til de innspill som kommer frem under høringsrunden før TSOene sender endelig forslag til metode til sine nasjonale reguleringsmyndigheter for godkjenning. I alle tilfeller skal det gis en grundig begrunnelse for at de synspunkter som er framkommet i høringen, er innarbeidet i forslaget eller ikke. Denne redegjørelsen skal sendes inn sammen med metodeforslaget.

Rammer for innholdet i metoden

Forslaget til metoder skal etter EB artikkel 5 nr. 5 inneholde et forslag til tidsplan for gjennomføringen og en beskrivelse av metodens forventede innvirkning på de overordnede målene for forordningen. Fristen for gjennomføring skal ikke være lenger enn tolv måneder etter godkjenning fra de relevante reguleringsmyndighetene, med mindre alle relevante reguleringsmyndigheter avtaler å forlenge fristen for gjennomføring, eller dersom det er angitt andre frister i forordningen.

Ifølge EB artikkel 18 nr. 4 skal vilkårene for BSPer:

- a) definere rimelige og begrunnede krav til levering av balansetjenester,
- b) tillate aggregering av forbruksanlegg, energilagringsanlegg og kraftproduksjonsanlegg i et planleggingsområde for å tilby balansetjenester som er underlagt vilkårene nevnt i nr. 5 bokstav c),
- c) tillate at eiere av forbruksanlegg, tredjeparter og eiere av kraftproduksjonsanlegg som bruker konvensjonelle og fornybare energikilder, samt eiere av energilagringenheter, blir leverandører av balansetjenester,
- d) kreve at alle bud på balanseenergi fra en leverandør av balansetjenester tildeles én eller flere balanseansvarlige slik at en ubalansejustering kan beregnes i henhold til artikkel 49.

Ifølge EB artikkel 18 nr. 5 skal vilkårene for BSPer inneholde:

- a) reglene for kvalifiseringsprosessen for å bli en leverandør av balansetjenester i henhold til artikkel 16,
- b) reglene, kravene og fristene for kjøp og overføring av balansekapasitet i henhold til artikkel 32, 33 og 34,
- c) reglene og vilkårene for aggregering av forbruksanlegg, energilagringsanlegg og kraftproduksjonsanlegg i et planleggingsområde for å bli en leverandør av balansetjenester,
- d) kravene til data og opplysninger som skal leveres til den tilknyttende TSO-en og eventuelt til DSO-en som tilknytter reserver, under prekvalifiseringsprosessen og driften av balansemarkedet,
- e) reglene og vilkårene for tildelingen av hvert bud på balanseenergi fra en leverandør av balansetjenester til én eller flere balanseansvarlige i henhold til nr. 4 bokstav d),

- f) kravene til data og opplysninger som skal leveres til den tilknyttende TSO-en og eventuelt til DSO-en som tilknytter reserver, for å vurdere leveringene av balansetjenester i henhold til artikkel 154 nr. 1, artikkel 154 nr. 8, artikkel 158 nr. 1 bokstav e), artikkel 158 nr. 4 bokstav b), artikkel 161 nr. 1 bokstav f) og artikkel 161 nr. 4 bokstav b) i forordning (EU) 2017/1485,
- g) definisjonen av en plassering for hvert standardprodukt og hvert spesifikke produkt, idet det tas hensyn til nr. 5 bokstav c),
- h) reglene for bestemmelse av det volumet av balanseenergi som skal avregnes med leverandører av balansetjenester i henhold til artikkel 45,
- i) reglene for avregning av leverandører av balansetjenester definert i henhold til avdeling V kapittel 2 og 5,
- j) en siste frist for å ferdigstille avregningen av balanseenergi med en leverandør av balansetjenester i samsvar med artikkel 45, for en gitt balanseavregningsperiode,
- k) konsekvensene ved manglende overholdelse av de vilkårene som gjelder for leverandører av balansetjenester.

Ifølge EB artikkel 18 nr. 6 skal vilkårene for BRPer inneholde:

- a) definisjonen av balanseansvar for hvert tilknytningspunkt på en måte som hindrer hull eller overlapping i balanseansvaret til de forskjellige markedsdeltakere som leverer tjenester til tilknytningspunktet,
- b) kravene for å bli en balanseansvarlig,
- c) kravet om at alle balanseansvarlige skal være økonomisk ansvarlig for sine ubalanser, og at ubalanser skal avregnes med den tilknyttende TSO-en,
- d) kravene til data og opplysninger som skal leveres til den tilknyttende TSO-en for å beregne ubalansene,
- e) reglene for balanseansvarlige med hensyn til å endre planer før og etter stenetiden for intradagmarkedet i henhold til artikkel 17 nr. 3 og 4,
- f) reglene for avregning av balanseansvarlige definert i henhold til avdeling V kapittel 4,
- g) avgrensning av et ubalanseområde i henhold til artikkel 54 nr. 2 og et område for ubalansepris,
- h) en siste frist for å ferdigstille avregningen av ubalanser med balanseansvarlige for en gitt balanseavregningsperiode i henhold til artikkel 54,
- i) konsekvensene ved manglende overholdelse av de vilkårene som gjelder for balanseansvarlige,
- j) en forpliktelse for balanseansvarlige til å innmelde til den tilknyttende TSO-en eventuelle endringer av posisjonen,

- k) avregningsreglene i henhold til artikkel 52, 53, 54 og 55,
- l) dersom slike forekommer, bestemmelsene om utelukkelse av ubalanser fra balanseavregningen dersom de er knyttet til innføringen av ramp

Godkjenning

Forslag til metode om vilkår for BSPer og vilkår for BRPer etter EB artikkel 18 nr. 1 skal etter EB artikkel 5 nr. 4 bokstav c vurderes av RME for eventuell godkjenning.

2.2. Energiloven

Etter energiloven § 4-3 femte ledd og § 6-1 fjerde ledd skal RME ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne vilkår eller metoder om utøvelsen av avregnings- og systemansvaret.

3. Begrunnelse for vedtaket

3.1. De formelle kravene til metodeforslaget og beslutningsprosessen er oppfylt

Metodeforslaget er mottatt av RME i tråd med de krav som følger av EB.

Statnett har gjennomført høring av metodeforslaget i tråd med de krav som følger av EB.

De formelle kravene til beslutningsprosessen er dermed oppfylt.

3.2. RMEs vurdering av om metodeforslaget oppfyller kravene i EB artikkel 18 nr. 4

Statnetts metodeforslag skal oppfylle fire krav når det gjelder innholdet i vilkårene for BSPer, jf. EB artikkel 18 nr. 4:

- a) *definere rimelige og begrunnede krav til levering av balansetjenester*

Del 2 Kapittel 2, 3, 4 og 5 fastsetter klare og detaljerte regler for deltakelse og budgivning i kapasitetsmarkedet for aFRR, kapasitetsmarkedet for mFRR, sesongmarkedet for mFRR-kapasitet og aktiveringsmarkedet for mFRR. Vi vurderer at kravene og begrensningene som stilles i disse kapitlene er en videreføring av dagens praksis og at det kan begrunnes basert på praktiske og samfunnsøkonomiske hensyn, samt hensyn til systemdrift.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 4 bokstav a.

- b) *tillate aggregering av forbruksanlegg, energilagringsanlegg og kraftproduksjonsanlegg i et planleggingsområde for å tilby balansetjenester som er underlagt vilkårene nevnt i nr. 5 bokstav c)*

Metodeforslaget artikkel 8 fastsetter at Statnett skal tillate aggregering av forbruksanlegg, energilagringsanlegg og kraftproduksjonsanlegg, for å tilby balansetjenester. Aggregering foretas ved at reguleringsobjekt samles i stasjonsgrupper, jf. metodeforslaget artikkel 9.

I artikkel 9 settes det imidlertid en del begrensinger for hvilke reguleringsobjekter som kan samles i samme stasjonsgruppe. Det skal eksempelvis ikke være tillatt å samle ulike produksjonsteknologier eller reguleringsobjekter fra både forbruk og produksjon i samme

stasjonsgruppe. Samtidig åpnes det for at reguleringsobjekter fra energilagring kan inngå i stasjonsgruppe sammen med enten forbruk eller forbruk uten videre begrensninger.

I brevet som RME mottok 1. desember 2023 begrunner Statnett begrensningene med at stasjonsgruppene inngår i Statnetts prognoser og tilstandsestimator i driftssentralsystemet. Å åpne for at ulike produksjonsteknologier eller forbruks- og produksjonsheter samles i samme stasjonsgruppe, vil ifølge Statnett innebære at deres prognoser og beregninger blir feil fordi Statnett ikke ville hatt nok informasjon om hvor mye last og produksjon det er i kraftsystemet.

RME er enig i at en for stor frihet i tilordningen av reguleringsobjekt i stasjonsgrupper vil kunne ha uheldige konsekvenser for systemdriften og Statnetts planlegging. Samtidig vurderer vi at begrensningene som settes nå i vilkårene på sikt kan skape barrierer for nye typer BSPer som ønsker å tilby aggregeringstjenester. I tillegg mener vi det er uheldig at Statnett bruker stasjonsgrupper for å tillate aggregering da stasjonsgrupper hovedsakelig brukes for innlevering av planer og andre prosesser som ikke nødvendigvis har direkte sammenheng med aggregering. Vi forstår fra brevet at Statnett er enig i at «stasjonsgruppe» ikke er et godt begrep for grupper som består av mindre, distribuerte enheter eller for forbruksenheter. Likevel ønsker Statnett å endre begrepet først i forbindelse med en senere endringsprosess av metoden.

RME ser i lys av dette behov for en mer detaljert begrunnelse fra Statnett om hvorfor det settes begrensninger for aggregering i artikkel 9 nr. 2 bokstav e og f. I tillegg skal det fremlegges en utredning av mulige konsekvenser dersom disse kravene skulle endres eller oppheves (se punkt 3.7). Basert på denne informasjon, vil RME vurdere om det er behov for endringer i artikkel 9 ved en senere endringsprosess av metoden. RME mener det ikke vil være hensiktsmessig å selv foreta endringer i metodeforslaget uten å ha tilstrekkelig oversikt over de mulige konsekvensene for systemdrift og andre operative prosesser.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 4 bokstav b.

- c) *tillate at eiere av forbruksanlegg, tredjeparter og eiere av kraftproduksjonsanlegg som bruker konvensjonelle og fornybare energikilder, samt eiere av energilagringssystemer, blir leverandører av balansetjenester*

RME vurderer at kravene som stilles i metodeforslaget del 2 kapittel 1 åpner for at eiere av alle typer reguleringsobjekter i utgangspunktet kan bli en BSP. Som nevnt over, settes det enkelte begrensninger i artikkel 9 nr. 2 for hvilke typer reguleringsobjekter som kan samles i samme stasjonsgruppe, men selve kvalifiseringsprosessen for å bli en BSP (beskrevet i metodeforslaget artikkel 7) setter ikke spesifikke krav for eiere av ulike typer reguleringsobjekter.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 4 bokstav c.

- d) *kreve at alle bud på balanseenergi fra en leverandør av balansetjenester tildeles én eller flere balanseansvarlige slik at en ubalansejustering kan beregnes i henhold til artikkel 49.*

Metodeforslaget i artikkel 25 og 69 fastsetter at alle aktiverte volum aFRR- og mFRR-balanseenergi skal tildeles berørte balanseansvarlige slik at en ubalansejustering kan beregnes.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 4 bokstav d.

Statnetts metodeforslag oppfyller dermed kravene i EB artikkel 18 nr. 4.

3.3. RMEs vurdering om metodeforslaget oppfyller kravene i EB artikkel 18 nr. 5

Statnetts metodeforslag skal oppfylle elleve krav når det gjelder innholdet i vilkårene for BSPer, jf. EB artikkel 18 nr. 5:

- a) *reglene for kvalifiseringsprosessen for å bli en leverandør av balansetjenester i henhold til artikkel 16,*

Metodeforslaget artikkel 7 fastsetter klare og detaljerte regler i forbindelse med kvalifiseringsprosessen for å bli en BSP. RME vurderer at reglene også er i tråd med prinsippene fastsatt i EB artikkel 16.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 5 bokstav a.

- b) *reglene, kravene og fristene for kjøp og overføring av balansekapasitet i henhold til artikkel 32, 33 og 34,*

Det fastsettes klare og detaljerte regler, krav og frister for kjøp av aFRR-balansekapasitet i artikkel 15-22. I artikkel 32-39 fastsettes det tilsvarende krav for daglig oppkjøp av mFRR-balansekapasitet og i artikkel 47-53 for sesongkjøp av mFRR-balansekapasitet. Artikkel 24 og artikkel 41 fastsetter reglene for overføring av forpliktelser for leveranse av aFRR-balansekapasitet og henholdsvis mFRR-balansekapasitet. RME vurderer at disse reglene er i tråd med prinsippene fastsatt i EB artikkel 32, 33 og 34.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 5 bokstav b.

- c) *reglene og vilkårene for aggregering av forbruksanlegg, energilagringsanlegg og kraftproduksjonsanlegg i et planleggingsområde for å bli en leverandør av balansetjenester*

Metodeforslaget artikkel 8 og 9 åpner for og fastsetter reglene for aggregering av alle typer anlegg. Vi viser til vår vurdering av kravet i EB artikkel 18 nr. 4 bokstav b (se punkt 3.2).

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 5 bokstav c.

- d) *kravene til data og opplysninger som skal leveres til den tilknyttende TSO-en og eventuelt til DSO-en som tilknytter reserver, under prekvalifiseringsprosessen og driften av balansemarkedet*

Metodeforslaget artikkel 26 og 42 fastsetter at BSPer skal rapportere inn sine produksjonsplaner og systemdata i henhold til forskrift om systemansvaret i kraftsystemet³ (fos) §8a. RME forstår at Statnett ikke ennå har utarbeidet dokumenter som

³ Forskrift 17. mai 2002 nr. 448 om systemansvaret i kraftsystemet

beskriver prekvalifiseringsprosessen for FRR i henhold til forordning 2017/1485 av 2. august 2017 om retningslinjer for drift av transmisjonsnett for elektrisk kraft (SO)⁴ artikkel 159 og at det derfor ikke har vært mulig å inkludere krav til data og opplysninger under prekvalifiseringsprosessen i dette metodeforslaget. Dette vil eventuelt måtte gjøres i forbindelse med en senere endringsprosess. RME ber derfor Statnett om å legge frem beskrivelsen av prekvalifiseringsprosessen innen denne metoden skal være fullt iverksatt (se punkt 3.7).

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 5 bokstav d.

- e) *reglene og vilkårene for tildelingen av hvert bud på balanseenergi fra en leverandør av balansetjenester til én eller flere balanseansvarlige i henhold til nr. 4 bokstav d)*

Vi viser til vår vurdering av kravet i EB art. 18 nr. 4 bokstav d (se punkt 3.2).

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 5 bokstav e.

- f) *kravene til data og opplysninger som skal leveres til den tilknyttende TSO-en og eventuelt til DSO-en som tilknytter reserver, for å vurdere leveringene av balansetjenester i henhold til artikkel 154 nr. 1, artikkel 154 nr. 8, artikkel 158 nr. 1 bokstav e), artikkel 158 nr. 4 bokstav b), artikkel 161 nr. 1 bokstav f) og artikkel 161 nr. 4 bokstav b) i forordning (EU) 2017/1485*

Vi viser til vår vurdering av kravet i EB artikkel 18 nr. 5 bokstav d. Vi forstår at Statnett ikke ønsker å stille ytterligere krav til data og opplysninger utover de knyttet til EB artikkel 18 nr. 5 bokstav d. I tillegg har Statnett ennå ikke utarbeidet beskrivelser av prekvalifiseringsprosessen for FRR i henhold til SO artikkel 159.

RME vurderer også at FCR faller utenfor definisjonen av balansekapasitet i EB artikkel 2 nr. 5 og at krav til data og opplysninger om FCR derfor bør reguleres i Statnetts retningslinjer i henhold til fos 28a og ikke i denne metoden.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 5 bokstav f.

- g) *definisjonen av en plassering for hvert standardprodukt og hvert spesifikke produkt, idet det tas hensyn til nr. 5 bokstav c)*

Vi viser til vår vurdering av kravet i EB artikkel 18 nr. 5 bokstav c. I tillegg stilles det krav til geografisk informasjon om bud i metodeforslaget artikkel 10.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 5 bokstav g.

- h) *reglene for bestemmelse av det volumet av balanseenergi som skal avregnes med leverandører av balansetjenester i henhold til artikkel 45*

Metodeforslaget artikkel 29 og 71 fastsetter klare og detaljerte regler for bestemmelse og avregning av levert aFRR-balanseenergi og henholdsvis mFRR-balanseenergi. Vi vurderer at disse avregningsreglene er i tråd med prinsippene fastsatt i EB artikkel 45.

⁴ SO gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 5 bokstav h.

- i) *reglene for avregning av leverandører av balansetjenester definert i henhold til avdeling V kapittel 2 og 5*

Vi viser til vår vurdering av kravet i EB artikkel 18 nr. 5 bokstav h. I tillegg fastsettes det i metodeforslaget artikkel 25, 69 og 80 regler for hvordan avregningsansvarlig skal hensynta aktiverte volumer aFRR- eller mFRR-balanseenergi i balanseavregningen. Dette er i tråd med prinsippene fastsatt i EB avdeling V kapittel 2 og 5.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 5 bokstav i.

- j) *en siste frist for å ferdigstille avregningen av balanseenergi med en leverandør av balansetjenester i samsvar med artikkel 45, for en gitt balanseavregningsperiode.*

Metodeforslaget artikkel 29 nr. 2 og 71 nr. 3 fastsetter at fakturering og kreditering av henholdsvis aFRR-balanseenergi og mFRR-balanseenergi skal inkluderes i den nordiske balanseavregningen. Ifølge artikkel 86 nr. 1 skal Statnett gjøre kjent betalingsforpliktelser eller tilgodehavender for hver enkelt BRP innen 18 kalenderdager etter hvert driftsdøgn og skal i henhold til artikkel 86 nr. 2 utføre fakturering av balanseavregningen ukesvis, og normalt første arbeidsdag uken etter at samtlige dager i en faktureringsuke er ferdig avregnet.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 5 bokstav j.

- k) *konsekvensene ved manglende overholdelse av de vilkårene som gjelder for leverandører av balansetjenester*

Artikkel 31, 46, 58 og 72 beskriver konsekvensene for BSPer ved manglende overholdelse av vilkårene i de respektive reservemarkedene.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 5 bokstav k.

Statnetts metodeforslag oppfyller dermed kravene i EB artikkel 18 nr. 5.

3.4. RMEs vurdering om metodeforslaget oppfyller kravene i EB artikkel 18 nr. 6

Statnetts metodeforslag skal oppfylle tolv krav når det gjelder innholdet i vilkårene for BRPer, jf. EB artikkel 18 nr. 6:

- a) *definisjonen av balanseansvar for hvert tilknytningspunkt på en måte som hindrer hull eller overlapping i balanseansvaret til de forskjellige markedsdeltakere som leverer tjenester til tilknytningspunktet*

Metodeforslaget artikkel 73 nr. 1 og nr. 2 fastsetter at et målepunkt skal til enhver tid ha én balanseansvarlig som er økonomisk ansvarlig for ubalansene og at en markedsdeltaker skal selv kunne være balanseansvarlig eller inngå avtale med en eksisterende balanseansvarlig om håndtering av balanseansvaret i målepunktet.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 6 bokstav a.

- b) *kravene for å bli en balanseansvarlig*

Metodeforslaget artikkel 74 fastsetter klare og detaljerte krav for å bli en BRP.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 6 bokstav b.

- c) *kravet om at alle balanseansvarlige skal være økonomisk ansvarlig for sine ubalanser, og at ubalanser skal avregnes med den tilknyttende TSO-en*

Metodeforslaget artikkel 75 fastsetter at alle BRPer skal være økonomisk ansvarlig for sine ubalanser.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 6 bokstav c.

- d) *kravene til data og opplysninger som skal leveres til den tilknyttende TSO-en for å beregne ubalansene*

Metodeforslaget artikkel 76 fastsetter detaljerte krav til avregningsdata og –struktur som BRPer skal rapportere til Statnett.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 6 bokstav d.

- e) *reglene for balanseansvarlige med hensyn til å endre planer før og etter stengtiden for intradagmarkedet i henhold til artikkel 17 nr. 3 og 4*

Metodeforslaget artikkel 77 fastsetter reglene for å endre posisjon før og etter lukketid på intradagmarkedet. RME vurderer at kravene er i tråd med prinsippene fastsatt i EB artikkel 17 nr. 3 og 4.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 6 bokstav e.

- f) *reglene for avregning av balanseansvarlige definert i henhold til avdeling V kapittel 4*

Metodeforslaget artikkel 80 og 85 fastsetter detaljerte regler for beregning og avregning av ubalanser. RME vurderer at reglene er i tråd med prinsippene fastsatt i EB avdeling V kapittel 4.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 6 bokstav f.

- g) *avgrensning av et ubalanseområde i henhold til artikkel 54 nr. 2 og et område for ubalansepris*

Metodeforslaget artikkel 78 fastsetter at ubalanseområder og områder for ubalansepris skal sammenfalle med inndelingen av budområder.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 6 bokstav g.

- h) *en siste frist for å ferdigstille avregningen av ubalanser med balanseansvarlige for en gitt balanseavregningsperiode i henhold til artikkel 54*

Metodeforslaget artikkel 86 nr. 1 og nr. 2 fastsetter at Statnett skal gjøre kjent betalingsforpliktelser eller tilgodehavender for hver enkelt balanseansvarlig innen 18 kalenderdager etter hvert driftsdøgn og utføre fakturering ukesvis, og normalt første arbeidsdag uken etter at samtlige dager i en faktureringsuke er ferdig avregnet.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 6 bokstav h.

- i) *konsekvensene ved manglende overholdelse av de vilkårene som gjelder for balanseansvarlige*

Metodeforslaget Artikkel 87 beskriver konsekvensene for BRPer ved manglende overholdelse av vilkårene.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 6 bokstav i.

- j) *en forpliktelse for balanseansvarlige til å innmelde til den tilknyttende TSO-en eventuelle endringer av posisjonen*

Metodeforslaget artikkel 77 nr. 3 fastsetter at BRPer skal rapportere kjøps- og salgsforpliktelser til Statnett fortløpende etter hvert som de inngås, og senest 45 minutter før aktuell balanseavregningsperiode.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 6 bokstav j.

- k) *avregningsreglene i henhold til artikkel 52, 53, 54 og 55*

Metodeforslaget artikkel 80, 81, 82, 83, 84 og 85 fastsetter klare og detaljerte regler for balanseavregningen og beregning av ubalansepris. RME vurderer at reglene er i tråd med prinsippene fastsatt i EB artikkel 52, 53, 54 og 55.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 6 bokstav k.

- l) *dersom slike forekommer, bestemmelsene om utelukkelse av ubalanser fra balanseavregningen dersom de er knyttet til innføringen av ramp*

Statnett har ikke foreslått slike bestemmelser i metodeforslaget og RME vurderer derfor at dette kravet utgår.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller kravet i EB artikkel 18 nr. 6 bokstav l.

Statnetts metodeforslag oppfyller dermed kravene i EB artikkel 18 nr. 6.

3.5. RMEs vurdering av Statnetts endringer i metodeforslaget

Vi viser til vår endringsanmodning oversendt 27. september 2023. RME hadde følgende anmodninger om endringer:

1. Skillet mellom rollen som BSP og rollen som BRP må tydeliggjøres

Det presiseres nå i metodeforslaget artikkel 7 nr. 1 bokstav d at søkeren, som ønsker å bli BSP, enten selv skal være balanseansvarlig for, eller ha inngått avtale med balanseansvarlig i målepunktet hvor reguleringsobjektet er lokalisert. Dermed er det ikke lenger krav om at samme juridiske enhet skal opptre både som BSP og BRP for de relevante målepunktene. RME forstår at dette ikke samsvarer med dagens praksis og krever at Statnett endrer sine systemer og rutiner før full iverksettelse av metoden.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller punkt 1 i RMEs anmodning om endring.

2. Vilkårene for aggregering må tydeliggjøres

Vi viser til vår vurdering av kravet i EB artikkel 18 nr. 4 bokstav b (se punkt 3.2).

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller punkt 2 i RMEs anmodning om endring.

3. Vilkår for RKOM sesong må inngå dersom Statnett skal fortsette å benytte markedet

Statnett har inkludert kapittel 4 i del 2 som fastsetter vilkår for sesongmarkedet for mFRR-kapasitet.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller punkt 3 i RMEs anmodning om endring.

4. Vilkårene for kvalifiseringsprosessen må tydeliggjøres

Statnett har lagt til nye krav i metodeforslaget artikkel 7 nr. 1 som beskriver i mer detalj kvalifiseringsprosessen for å bli en BSP. Det går nå også tydeligere frem at søkerens reguleringsobjekter må være prekvalifisert i henhold til SO artikkel 159 før søkeren kan starte kvalifiseringsprosessen for å bli en BSP. I tillegg settes det nå i artikkel 7 nr. 3 frister for behandling av slike søknader.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller punkt 4 i RMEs anmodning om endring.

5. Bestemmelser om alternative fremgangsmåter i tilfelle kjøp av balansetjenester mislykkes må tydeliggjøres

Metodeforslaget artikkel 5, 22 og 39 i fastsetter nå mer detaljerte regler for midlertidig innstilling og gjenopptakelse av markedsvirksomhet samt bruk av fallback-løsninger.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller punkt 5 i RMEs anmodning om endring.

6. Bestemmelsene om konsekvenser ved manglende oppfyllelse av vilkårene må inkludere beskrivelse av eventuelle økonomiske konsekvenser for leverandører av balansetjenester

Det presiseres nå i metodeforslag artikkel 31, 46, 58 og 72 at Statnett har rett til å kreve tilbakebetalt betaling for den aktuelle perioden ved manglende overholdelse av vilkårene.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller punkt 6 i RMEs anmodning om endring.

7. Formålet med balanseansvaret bør presiseres

Statnett har lagt til et nytt krav i artikkel 73 nr. 3 om at BRPer 15 minutter etter lukketid i intradagmarkedet skal være i planlagt balanse, og deretter i sanntid arbeide for å være balansert. Dette vurderes å være i tråd med EB artikkel 17 nr. 1.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller punkt 7 i RMEs anmodning om endring.

8. Metoden må tydeliggjøres til å fastsette plikter og rettigheter for Statnett

Statnett har flere steder i metodeforslaget endret bestemmelsesteksten og utformet den til konkrete krav overfor Statnett. Det finnes fortsatt enkelte steder i metodeforslaget hvor kravet ikke er utformet med et tydelig pliktsubjekt, men RME vurderer at disse kravene

ikke nødvendigvis trenger et pliktsubjekt. Justeringer kan ev. vurderes i forbindelse med en senere endringsprosess.

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller punkt 8 i RMEs anmodning om endring.

9. Behov for øvrige endringer av forslaget

Statnett har endret definisjonene, begreper, titler på artikler m.m. i tråd med RMEs anmodning. Likevel har vi identifisert enkelte mindre feil og upresisiteter i metodeforslaget som vi har justert (se punkt 3.6)

RME vurderer at Statnetts metodeforslag oppfyller punkt 9 i RMEs anmodning om endring.

3.6. RMEs justeringer i metodeforslaget

RME har foretatt enkelte ikke-materielle justeringer sammenlignet med Statnetts oversendte forslag. Vi viser til vedlegg til dette vedtaket.

Statnett skal ta utgangspunkt i denne versjonen ved eventuelle fremtidige endringer i metoden og ved utarbeidelse av avtaler mellom Statnett og BSPer og BRPer.

RME har blant annet foretatt følgende justeringer:

- Tilpasset formatering,
- Lagt til kryssreferanser i enkelte artikler,
- Sikret en mer konsistent bruk av begreper,
- Endret rekkefølgen på artiklene i kapittel 4.

3.7. RME etterspør ytterligere dokumentasjon og utredninger

RME ser behov for å få tilsendt ytterligere dokumentasjon og utredninger knyttet til innholdet i enkelte bestemmelser i metodeforslaget. Vi mener at bestemmelsene kan godkjennes nå, men at de må diskuteres og revurderes igjen med Statnett ved en senere anledning.

RME ønsker å få tilsendt ytterligere informasjon knyttet til følgende forhold:

- **Beskrivelse av prekvalifiseringsprosessen for FRR iht. SO artikkel 159 nr. 1.**
 - Vi vurderer at prekvalifisering av reguleringsobjekter er et viktig element i prosessen for å bli en BSP, jf. metodeforslaget artikkel 7 nr. 1 bokstav b. Prekvalifiseringen fastsetter tekniske krav som reguleringsobjekter må kunne oppfylle før de kan tilby balansetjenester i reservemarkedene. For å kunne vurdere eventuelle barrierer for BSPer, ser RME behov for å få innsyn i beskrivelsen av prekvalifiseringsprosessen. RME forstår at Statnett p.t. ikke har utarbeidet en slik beskrivelse av prekvalifiseringsprosessen for FRR. Vi ønsker derfor å få oversendt beskrivelsen så raskt den er utarbeidet og senest innen fristen som settes i punkt 3.8.

- **Utredning av mulige løsninger, konsekvenser og tidsplan ved endring av begrepet «stasjonsgruppe» og ved endring av kravene til gruppering av reguleringsobjekter**
 - Vi viser til vår vurdering av kravet i EB art. 18 nr. 4 bokstav b (se punkt 3.2). RME mener det er uheldig å bruke begrepet «stasjonsgruppe» for gruppering av reguleringsobjekter og ønsker derfor å drøfte en mulig fremtidig endring av kravene i metodeforslaget artikkel 9 slik at den bedre tilpasses behovene for nye typer aktører som ønsker å opptre som BSP. Vi oppfatter at Statnett generelt er enig i vår vurdering, men har ikke lagt frem konkrete forslag for å følge opp problemstillingen. RME ønsker derfor å få tilsendt en utredning av konsekvensene ved en eventuell endring av prosessen for å gruppere reguleringsobjekter. I utredningen ber vi Statnett om å skissere ulike alternativer/modeller for endring og å oppsummere fordelene og ulempene med de ulike alternativene. I tillegg skal det lages en helhetlig analyse av hvordan prosessene og systemene i Statnett og ev. Elhub vil kunne påvirkes og hvilke kostnader dette vil kunne utløse. Det er tilstrekkelig med kostnadsanslag. Utredningen skal også presentere estimat på forventet implementeringstid for de nødvendige tekniske endringene og alternativene. Det er tilstrekkelig med tidsanslag.
 - Vi viser til vår vurdering av kravet i EB art. 18 nr. 4 bokstav b (se punkt 3.2). RME ser behov for ytterligere informasjon om bakgrunnen for begrensningene som settes i artikkel 9 nr. 2 bokstav e og f. I brevet vi mottok fra Statnett vises det til at stasjonsgruppene inngår i Statnetts prognoser og tilstandsestimator i driftssentralsystemet og at disse prognosene vil kunne bli feil dersom det ikke settes begrensninger for samling av reguleringsobjekter i stasjonsgrupper. RME ber Statnett om å redegjøre for om denne utfordringen vil løses/reduseres dersom gruppering av reguleringsobjekter løsrives fra begrepet «stasjonsgruppe» (se punkt over). I tillegg ønsker vi at Statnett lager en utredning av mulige konsekvenser dersom kravene i artikkel 9 nr. 2 bokstav e og f skulle fjernes. Hvis aktuelt, kan det også inkluderes kostnadsanslag på konsekvensene. Utredningen skal også presentere estimat på forventet implementeringstid for eventuelle tekniske endringene som må gjennomføres før kravene kan fjernes. Det er tilstrekkelig med tidsanslag.

Etter innføring av det nye automatiserte aktiveringsmarkedet for mFRR (EAM), ønsker RME å drøfte med Statnett mer omfattende endringer i metodeforslaget med fokus på å redusere mulige barrierer for mindre og nye typer aktører i Statnetts reservemarkeder. I sammenheng med dette vil det blant annet bli behov for å diskutere og å revurdere kravene til minimum budkvantum, kravene til aggregering, kravene i forbindelse med kvalifiseringsprosessen for å bli en BSP, kravene i forbindelse med prekvalifiseringsprosessen for reguleringsobjekter, tildeling av reguleringsobjekter i stasjonsgrupper m.m. Vi foreslår å avtale nærmere i løpet av tredje kvartal 2024 en prosess for å kunne diskutere disse problemstillingene på en effektiv og hensiktsmessig måte.

3.8. Vedtak

RME godkjenner Statnetts forslag til metode om vilkår for leverandører av balansetjenester og vilkår for balanseansvarlige i henhold til EB artikkel 18 nr. 1 og energiloven §§ 4-3 og 6-1, med det innhold som fremgår av vedtaket vedlegg 1.

Statnett er etter dette pliktig til å anvende metoden som systemansvarlig og avregningsansvarlig i Norge. Statnett skal påse at metoden er fullt iverksatt senest 12 måneder etter RMEs godkjenning. I tillegg skal Statnett sikre at vilkårene i dette dokumentet blir gjort gjeldende i avtaler mellom Statnett og leverandører av balansetjenester og balanseansvarlige.

Statnett skal oversende RME all etterspurt dokumentasjon og utredninger beskrevet i punkt 3.7 innen 1. januar 2025.

4. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Alexander Kellerer
Seniorrådgiver

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:
STATNETT SF

Kopimottakerliste:

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no. RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda .
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: <ul style="list-style-type: none">- Skrive hvilket vedtak du klager på.- Skrive hvilket resultat du ønsker.- Opplyse om du klager innenfor fristen.- Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.